

Міністерство освіти і науки України
Університет в Любляні, Словенія
Близькосхідний технічний університет, Туреччина
Центр антропології інституту археології та етнографії
Національної академії наук Азербайджану
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»

НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОРЕТИЧНІ КОНТЕКСТИ ТА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

03-04 грудня 2021 р.

Дніпро

2021

УДК 303
ББК 63.3
Н 53

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради
(протокол № 3 від 16 грудня 2021 року)*

За редакцією:

ВИСОЦЬКА Ольга Євгенівна, д.філос.н., доц., завідувач кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР»

Рецензенти:

КРИВОШЕЙН Віталій Володимирович, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

МУРАШКІН Михайло Георгійович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ВАТКОВСЬКА Марина Григорівна, кандидат філософських наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та методичної роботи, професор кафедри загальної, спеціальної педагогіки, реабілітації та інклюзивної освіти КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

Н 53 Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. 03-04 грудня 2021 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР». / Наук. ред. О.Є. Висоцька. - Дніпро: СПД «Охотнік», 2021. - 456 с.

У збірник вміщено матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «**Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика**», що присвячена найбільш важливим аспектам неперервної освіти; шляхам формування духовно-ціннісної сфери особистості; проблемам безпеки в сучасному світі, міжнародним відносинам в контексті сталого розвитку; перспективам розвитку вищої освіти та освіти дорослих, напрямкам становлення методологічної культури та професійних компетентностей вчителя Нової української школи. Також представлений досвід закладів вищої, середньої та дошкільної освіти щодо напрямків неперервної освіти для сталого розвитку, презентовано кращі практики упровадження її складових – громадянської, екологічної освіти; здоров'язберігаючих освітніх технологій.

Рекомендовано для науково-педагогічних та педагогічних працівників вищої і післядипломної освіти, керівників закладів середньої та дошкільної освіти, працівників методичних служб, вихователів, вчителів, докторантів, аспірантів, студентів.

© Колектив авторів, 2021
© ДАНО, 2021

Процеси модернізації системи освіти в Україні свідчать про активне впровадження концепції неперервної освіти. А відтак, необхідно розвивати стійку мотивацію особистості до навчання, професійного зростання та професійної діяльності, здійснювати підготовку студентів до неперервної освіти на основі самостійного засвоєння цінного для особистості досвіду людства.

Список використаних джерел

1. Поляков А.О. Педагогічні умови мотивації професійного зростання студентів педагогічних університетів у процесі неперервної освіти: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків, 2008. 21 с. 2. Лещенко І.Т. Освіта дорослих як феномен неперервної освіти (міжнародні тенденції) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://gisar.eu/ru/node/1380>. 3. Белова Л.О. Виховна система сучасного ВНЗ: соціологічні аспекти аналізу - Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора соціологічних наук. Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», Харків, 2005 рік. 39 с. 4. Колодійчук Л.С. Професійна підготовка молодших спеціалістів-електриків в агротехнічному коледжі. - Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, 2000. 20 с.

Гашинова Катерина Юрійвна

д. мед. н., проф., зав. кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології

Коваленко Олена Юрійвна

к. мед. н., доцент кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології

Разумний Роман Валерійович

д. мед. н., професор кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології

Рудакова Владислава Валентинівна

асистент кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології

Суська Ксенія Сергіївна

асистент кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології

Бойко Ольга Олексіївна

*асистент кафедри проф. хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології,
Дніпровський державний медичний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ РАЦІОНАЛЬНОМУ ТА БЕЗПЕЧНОМУ ВИКОРИСТАННЮ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА КУРСІ «КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ»

Проблема безпечності застосування лікарських засобів стала однією з найактуальніших проблем охорони здоров'я як в Україні, так і інших країнах світу [7;8;9]. Тому основам практичних навичок раціонального та безпечного використання препаратів, визначення перших проявів побічної дії на лікарський засіб у пацієнтів та оформленню необхідної у даному випадку медичної документації студентів-медиків навчають на практичних заняттях циклу «Клінічна фармакологія» у Дніпровському державному медичному університеті на клінічній базі кафедри професійних хвороб, клінічної імунології і клінічної фармакології. Опановують ці навички студенти на п'ятому курсі – для медичного факультету та на четвертому курсі – для стоматологічного факультету.

Проблема виникнення побічної дії на лікарські засоби викликана, по - перше, появою багатьох нових вискоєфективних засобів, які застосовують при лікуванні різних захворювань. По - друге, це пояснюється сенсibiliзацією людей до

хімічних і біологічних речовин, по – третє, - нераціональним застосуванням ліків, взаємодією препаратів між собою та з біологічно активними добавками, взаємодією препаратів з продуктами харчування тощо. Крім того, можливий прийом фальсифікованих, недоброякісних препаратів призводить найчастіше до серйозних побічних ефектів. В результаті, у багатьох пацієнтів можуть виникати тяжкі, часом незворотні ускладнення, що призводить до зростання числа госпіталізацій та летальних випадків, викликаних фармакотерапією. Особливо гостро ці проблеми виникають при лікуванні дітей та людей похилого віку. Необхідно зазначити, що в розвитку побічних ефектів також важливе місце займає самолікування, коли пацієнт без рекомендацій лікаря застосовує лікарські препарати [2;4;5].

Лікарські ускладнення стали не тільки серйозною медичною та соціальною, але також і великою економічною проблемою. Витрати, пов'язані з ними, в деяких країнах становлять до 15-20 % бюджету охорони здоров'я.

Важливість навчання студентів знанням проявів можливої побічної дії лікарських засобів незаперечна. Тому даний розділ клінічної фармакології затверджено у Програмі навчальної дисципліни «Клінічна фармакологія» для студентів медичного та стоматологічного напрямків. Студенти медичного факультету нашого університету опановують дану тему на практичних заняттях курсу, а студенти стоматологічного факультету вивчають тематику ускладнень медикаментозної терапії на лекції та на практичних заняттях [1;3;6].

Студенти мають змогу навчатися наступним практичним навичкам та умінням: вибрати необхідні лікарські засоби, адекватну лікарську форму та дозовий режим введення препаратів при призначенні хворим з різними патологічними станами; визначати основні методи дослідження хворих для оцінки ефективності та безпеки призначення лікарських засобів; використовувати основні параметри фармакокінетики з метою раціонального призначення ліків; інтерпретувати і враховувати у клінічній практиці особливості клінічної фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії основних груп лікарських засобів. Отримані знання навчають студентів клінічному мисленню та допомагають передбачати наслідки взаємодії ліків при комбінованому використанні та дозволяють оволодіти навичками профілактики і корекції небажаних ефектів лікарських засобів [1;2;3;7;8;9]. На заняттях студенти мають можливість вивчити також основні юридичні документи законодавчої бази та правила оформлення спонтанних повідомлень про побічні ефекти на лікарські засоби, навчаються практичним навичкам заповнення Повідомлень про побічні реакції або відсутність ефективності лікарського засобу при його медичному застосуванні (Форма 137/0). На практичних заняттях студенти отримують також практичні навички використання Автоматизованої інформаційної системи з фармаконагляду (АІСФ), веб-сайту, створеного для підтримки процесу нагляду за побічними реакціями або відсутністю ефективності лікарських засобів в Україні [4;7;8;10].

Таким чином, акцентування уваги студентів на попередженні виникнення можливих побічних ефектів у пацієнтів при вивченні курсу «Клінічна фармакологія» допоможе більш безпечному використанню лікарських засобів у подальшій практичній діяльності майбутнього лікаря. Отримані знання дозволять майбутнім лікарям передбачати можливість виникнення ускладнень фармакотерапії у своїй практичній роботі.

Список використаних джерел

1. *Геріатрична фармакологія. Підручник для студентів вищих учбових медичних закладів. Київ-Запоріжжя. 2015. С. 14-15.* 2. *Клінічна фармакологія: Підручник / За ред. О. Я. Бабака, О.М. Біловола, І. С. Чекмана. – 2-е вид. К.: Медицина, 2010. 776 с.* 3. *Клінічна фармакологія : підручник*

/ за ред.. О. М. Біловола. Вінниця: Нова Книга, 2021. 544 с. 4. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php> 5. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru> 6. Державний реєстр лікарських засобів www.moz.gov.ua 7. Online реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA. <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>. 8. Офіційний сайт ДЕЦ МОЗ України: <https://www.dec.gov.ua/pharmacovigilance> 9. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/> 10. Уніфіковані протоколи ведення хворих: www.moz.gov.ua

Гетман Марина Геннадіївна

к. мед. наук, доцент, кафедра внутрішньої медицини №3

Сімонова Тетяна Анатоліївна

к. мед. наук, доц., кафедра внутрішньої медицини №3

Писаревська Ольга Василівна

к. мед. наук, асистент, кафедра внутрішньої медицини №3

Пісоцька Людмила Анатоліївна

д. мед. наук, доцент, кафедра внутрішньої медицини №3

Лакіза Тетяна Владиславівна

к. мед. наук, доцент, кафедра внутрішньої медицини №3,
Дніпровський державний медичний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МАГІСТР МЕДИЦИНИ»

Програма навчальної дисципліни «Внутрішня медицина» складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) «Медицина» II (освітньо-професійного) рівня «Магістр медицини» галузі знань – 22 «Охорона здоров'я» спеціальності – 222 «Медицина», форма навчання – очна.

Програма з дисципліни «Внутрішня медицина» призначена для здобувачів вищої освіти медичного профілю України. Згідно з навчальним планом підготовки здобувачів освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр медицини» вивчення навчальної дисципліни здійснюється на IV–VI курсах на що відводиться 975 годин, 612 годин практичних занять (ПЗ), 327 годин самостійної роботи студентів (СРС).

Метою викладання навчальної дисципліни «Внутрішня медицина» для магістрів медицини є забезпечення академічної підготовки випускників до професійної діяльності лікаря на відповідній первинній посаді шляхом набуття загальних і спеціальних компетентностей, сфера застосування яких щонайменше описується визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань трудової, судової і військової експертизи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Внутрішня медицина» є підготовка здобувача вищої освіти, майбутнього лікаря, відповідно до компетентностей з охопленням певних сфер діяльності.

Опанування дисципліни забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

1. інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я або у

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. СВІТОГЛЯДНІ АСПЕКТИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: ФІЛОСОФІЯ, КУЛЬТУРА ТА ОСВІТА. ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ: ІДЕЇ ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	3
<i>Аксютін Д. В.</i> Епістемологічні передумови повороту постнекласичної думки до метаонтології особистості.....	3
<i>Айтов С. Ш.</i> Історична антропологія як філософія історії та формування освітою розуміння сучасної соціокультурної динаміки.....	5
<i>Sari Sh.</i> Spiritual and Moral Shades of Socio-Political Problems in Modern Poetry.....	7
<i>Гнатюк Я. С.</i> Зовнішнє і внутрішнє в історії філософії як метатеорії.....	9
<i>Гайворонська Т. О.</i> Становлення глобальної свідомості в світі розвитку неперервної освіти.....	10
<i>Ісаєва С. О.</i> «Етика відповідальності» Еммануеля Левінаса як нововідкриття граничності комунікації в добу Постмодерну.....	12
<i>Делова Л. А.</i> Изучение традиционных нравственных парадигм как фактор формирования духовно-ценностной сферы личности.....	14
<i>Дицюра Н. О., Удовенко Н. В, Петренко Р. В.</i> Роль та значення духовних цінностей в становленні особистості школярів.....	15
<i>Долга О. Д.</i> Синкретизація критичного та емоційного мислення у технології «автентичної інтерпретації».....	17
<i>Лисоколенко Т. В.</i> Феномен гри: від сталості до полісемантизму.....	19
<i>Казмірчук А. С., Бондаренко А. С.</i> Світоглядні аспекти неперервної освіти: філософія, культура та освіта.....	21
<i>Міхайлова А. В., Малюта О. М.</i> Сучасна парадигма мислення та її проблематика.....	24
<i>Маляренко Л. В.</i> Формування духовно-ціннісної сфери особистості: ідеї та практична реалізація.....	25
<i>Мурашкін М. Г.</i> Філософія про вищий стан свідомості як компенсаторне осяяння (релігієзнавчий аналіз).....	29
<i>Пічурін В. В.</i> Психологія особистості та її педагогічний потенціал.....	31
<i>Рогова О. Г.</i> Людинотворчий потенціал курсів морального спрямування (роздуми перед подією повернення етики в НУШ).....	33
<i>Ліницька І. В., Чиновата З. А., Рогов Б. В., Руденький Д. С.</i> Культурологія та фізика: гармонійний тандем. творчість Леонардо да Вінчі.....	35
<i>Романенко М. І.</i> Емоційний інтелект як проблема для нової української школи... ..	37
<i>Третьякова О. Є., Нашиванько О. В.</i> Основні напрямки розвитку відкритого духовного суспільства в Україні.....	39
<i>Прохоров А. В.</i> Масштабированные постнеклассические законы саморазвития человека.....	41
<i>Сагуйченко В. В.</i> Суспільні рамки якісної освіти: досвід ЄС та України.....	43
<i>Хромова О. І.</i> Синергетика як методологія неперервної освіти.....	45
<i>Швидун Л. Т.</i> Освітня мобільність в умовах пандемії: перспективи та ризики.....	47
<i>Філіна І. О., Мизгіна Т. І.</i> Про послаблення логічного мислення: витоки проблеми.....	49
<i>Татарінова Є. С., Хорищенко Д. В.</i> Основні ідеї філософії Григорія Савовича Сковороди.....	51
<i>Шевченко Л. В.</i> Духовно-моральні цінності як першооснова виховання сучасного здобувача освіти і ЗДО.....	52
<i>Шабанова Ю. О.</i> Освіта розуміння та усвідомлення як умова неперервності.....	55
<i>Солоділова О. В.</i> Неперервна освіта як основа формування світогляду.....	57

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНА ОСВІТА: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА. УПРАВЛІНСЬКІ КОНТЕКСТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ. ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	59
<i>Береда Т. М.</i> Удосконалення механізмів управління професійним розвитком педагогічних працівників у закладі загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання.....	59
<i>Богодист М. І., Самодумська О. Л.</i> Навчальні проєкти у неформальному освітньому просторі дорослих.....	61
<i>Братаніч Б. В., Кравченко Л. А., Струкова Т. А.</i> Освіта для сталого розвитку як основа системних освітніх реформ.....	63
<i>Багнюк С. С., Шпак Х. М.</i> Неперервна освіта для сталого розвитку: теорія та практика.....	65
<i>Huseynova P.</i> Intigam Specific Features of Social Adaptation of a Child from an Incomplete Family.....	67
<i>Турута О. В., Жидкова О. О.</i> Інформаційно-комунікаційні технології як інструмент інноваційного розвитку сучасної освіти.....	69
<i>Яшина О. М.</i> Державне управління сферою культури: формування духовно-ціннісної сфери особистості.....	70
<i>Гордєєва О. І., Косміна І. А.</i> Принцип міцності засвоєння знань, умінь і навичок як інноваційний підхід в освітній діяльності.....	72
<i>Pashayeva T. Sh.</i> Pedagogical Environment in Azerbaijan in the Period of Safarali Bey Valibayov.....	74
<i>Бондаренко О. М., Ткаченко В. М., Козуб К. І.</i> Онлайн-інструменти для організації дистанційного навчання.....	75
<i>Василенко Т. В., Василенко А. А.</i> Навчання студентів ефективній комунікації....	77
<i>Vasylenko T., Vasylenko A.</i> Chronic Fatigue Syndrome in Medical Students.....	79
<i>Демченко Т. В., Гарагуля І. С., Василенко Т. В.</i> Використання у навчанні кейс-методик під час пандемії COVID-19.....	81
<i>Гашинова К. Ю., Дитятковська Є. М., Корецька О. В., Дмитриченко В. В., Коваленко О. Ю., Разумний Р. В., Недогібченко Н. О.</i> Методика проведення тематичного удосконалення з алергології для лікарів-стоматологів.....	84
<i>Гарагуц С. Л., Миколайчук В. В.</i> Мотивація професійного зростання студентів в умовах впровадження концепції неперервної освіти.....	85
<i>Гашинова К. Ю., Коваленко О. Ю., Разумний Р. В., Рудакова В. В., Суська К. С., Бойко О. О.</i> Особливості практичного навчання студентів раціональному та безпечному використанню лікарських засобів на курсі «Клінічна фармакологія».....	87
<i>Гетман М. Г., Сімонова Т. А., Писаревська О. В., Пісоцька Л. А., Лакіза Т. В.</i> Особливості викладання внутрішньої медицини для випускників зі спеціальності «Магістр медицини».....	89
<i>Делова Л. А.</i> Особенности работы высшей школы в условиях антиковидных ограничений.....	91
<i>Жержова Т. А., Островська С. С.</i> Інновації у симуляційному навчанні на кафедрі акушерства, гінекології та педіатрії.....	92
<i>Зубарева С. О.</i> Проблемні напрями дистанційної освіти.....	93
<i>Жержова Т. А., Островська С. С.</i> Використання дистанційних методів навчання в умовах пандемії COVID-19.....	95
<i>Гашинова К. Ю., Коваленко О. Ю., Дмитриченко В. В., Родіонова В. В., Коваленко О. М.</i> Лекція, як важливий фактор навчання студентів-стоматологів у медичному університеті.....	97
<i>Жержова Т. А., Островська С. С.</i> Анкетування студентів у навчальному процесі	98
<i>Кондра О. В.</i> Тестування як необхідний елемент навчального процесу.....	99